

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnništvo po list: Mesečno K 9.50. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, torek 13. julija 1920.

Št. 152.

Spopad z italijansko posadko v Splitu.

Ruski pogoji za premirje s Poljsko in antanto. — Izid plebiscita v Vzhodni in Zapadni Prusiji.

Koncentracijska vlada.

V soboto so prispeli iz Beograda nenadoma vesti, da stojimo neposredno pred nevarnostjo nove vladne krize. Marsikom, ki je zasledoval zadnje čase v našem časopisu poročila o parlamentarnih sejah, se bo zdelo to čudno. Predloge so se reševale, istotako volilni zakonik za konstituinto itd. Kdor pa pozna razmerje notranjega ustroja sedanje koncentracijske vlade поближе, temu se to ne bo zdelo prav nič čudno.

Znano je, kakšne težkoče je delala pri sestavi koncentracijske vlade posebno Protičeva skupina, pa tudi Koroščeva ni v tem prav nič zaostajala. Na zunaj so bili pač za rekonstrukcijo v smislu koncentracije na znotraj pa so stavili tej rekonstrukciji težkoče kjer so le mogli. Dočim pa je bilo glavno njim na tem, da bi ne prišlo do koncentracije, so istočasno potom svojega časopisja hoteli mistificirati javnost, da so demokrati proti koncentraciji.

Stališče demokratske zajednice je bilo že takoj od prvega začetka jako težko. Obupni položaj države v katerega jo je zavedla reakcionarna Protič-Koroščeva vlada, je bilo treba rešiti in ta rešitev je

Vinko Novak.

Moj dopust.

(Pisma gdč. E. G. s Kanalskega Vrha).
(Konec).

Pozno sva s Pepčem odšla. Povabil me je seboj, da poiščeva mater. Stala sva na široki z zlatim peskom posuti cesti. Pred nama je hodil pijan človek. »Kdo pa je ta možakar ki gre, kakor bi šel Ljubljano kupovat?« Kaj ga ne poznaš, Blaž Mozolj je, se ga je pa spet nasrkal, mrcina. Kadar je pijan, vse trepeče okrog njega. Silovit je, s pipcem dreza krog sebe, pa kolne da je groza. Njegovemu nebesovanju bo, mislim, kmalu odklenkalo. Najbrž ga predstavijo v vice. So se že nekaj posvetovali. — Šla sva naprej. Na desni od ceste je imel Martin Slomšek svojo prestolico: krasno palačo iz belega marmorja. V višini nad palačo so plavali angeli in peli:

»... al pravga veselja na rajanju ni,
pijancem, plesalcem veselje beži...«

»Kaj pošasti«, se je razsrdil Mozolj, »še norčevali se boste iz menel! Začel je pobirati zlato kamenje. Slišala sva prhutanje perutnic in angeli so izginiti v nedogledne višave.

zahtevala brezpogojno sodelovanje vseh strank, pred vsem pa še demokratske. Protič pa je kot pogoj za to, da pristane na rekonstrukcijo v smislu koncentracije stavljal take zahteve, ki bi, ako bi jih demokrati sprejeli, pomenilo toliko, kot odpovedati se glavnim načelom demokratskega mišljenja in programa. Toda demokrati, ki jim je bila več korist države, nego vse drugo, so previdno, seveda z gotovimi zavarovanji, pristali na glavne zahteve ter tako izbili Protiču iz rok orožje, s katerim je hotel ubiti koncentracijo že predno je zagledala beli dan.

Pri tem je demokratska zajednica postavljala ves up v poznejše taktično delo v kabinetu, s katerim je upala prepričati vse ono, kar bi ne bilo skladno z njenim prepričanjem, pa tudi ne s koristjo države in državljanov. Tako je prišlo do sestave sedanjega kabineta. Boj, ki se je bil dotlej izven kabineta, se je pričel sedaj biti v kabinetu samem. Seveda prikrito, bolj taktično nego načelno, ker so se načela skrbno skrila za taktiko.

Toda Protič je star lisjak in Korošec et comp. so mu tudi precej dorasli pomočniki. Radi tega, ker se mu je prepričitev sestave koncentracijske vlade ponesrečila še

Nedaleč od Slomškove prestolice je bil samotni, v črno ogrnjen prostor. Tam sta ležala med vencami in rožami Lunder in Adamič. Žalost mi je srce obijala, ko sem ju gledal, kakoršna sem ju videl v Ljubljani. Še Mozolj se je odkril, ko je šel mimo.

Po dolgem sva s Pepčem našla Vašo mater. Na trinožniku je sedela, pa rožnivenec in škatljo s tobakom za nolanje je imela v rokah. »O, mamica, pozdravljen!« »Čil ste biu, ma kam hraste, ga boste eno prešco?« Tako mi je odzdravila. Ponudila mi je »kofeta« pa kos »pohače«. Pogačo sem vtaknil v žep, kavo sem hotel izpiti. Bila pa je tako vroča, da sem skodelico s podstavčkom vred spustil na tla. V tem sem se vzbudil. Mencial sem si oči in se nisem mogel spametovati, kje se nahajam. Pogledal sem skozi okno. V pristanišču sem videl parnik »Almissa«. Takoj se mi je začelo v glavi svitati.

Sanje so se mi dopadle. Veselilo me je da sem bil vsaj v snu pri ljudeh, ki so mi bili mili in dragi.

Sedaj bom kmalu v Šibeniku. Železnica se vije za obrežjem, visoko na pobočju hribov. Vinsko trto najdeš tu, skrbno obdelane njivice in naokrog se razprostirajo oljki

ni obupal. Začrtal si je dve izhodišči. Prvo je bilo to, da se demokrate popolnoma potisne v kot, ter da kljub temu, da so v kabinetu, ne bodo imeli nobene besede; drugo pa, da se, v slučaju, da bi se demokrati ne dali tako zlorabljeni, koncentracijski kabinet zopet razbije.

Pri teh razmerah je bilo stališče demokratske zajednice v sedanjem koncentracijskem kabinetu silno težko. Treba je bilo gledati na to, da se prvič ne pregreše proti svojim načelom, drugič pa da ne nudijo Protiču prilike, da bi kabinet zopet razbil. V to svrhu se je uvedla nekaka taktika popuščanja v manjših vprašanjih, večja vprašanja pa so se srečno odpravila v poznejše čase, ko bodo dokončana vsa nujna dela, ki jih ima rešiti ta kabinet s pomočjo narodnega predstavništva.

Toda Protiču se zdi le predolgo to skupno delo, na katerega je on kot absolutist nenavajen in zato je zadnje dni izigral na dnevni red ravna ta velika vprašanja, da ž njimi razbije koncentracijo ter dobi spet neograničeno v svoje roke državne vajeti.

Demokrati so za mir in za delo v blagor domovine žrtvovali toliko, kakor ne bi žrtvo-

logi. Zelo se mi je dopadel ob obrežju kraj: Castel Abadeso Cambo. Spominjal me je na Böcklinov otok mrtvih. Mogoče radi tega, ker se pol trga skriva pod visokimi tesnimi cipresami.

Ko boš te vrstice dobila, tudi jaz ne bom več daleč od Tebe! Do vselega svidenja pri srčne pozdrave V.

Šibenik, 16. maja 1916.

Predraga! Že včeraj od desete ure se klatim po mestu. Kolnem pa tudi že včeraj od desetih. Bil sem pri poveljništvu obrežnega varstva. Kaj misliš, da me pustijo preko Reke! Vrniti se moram preko Krma, Daruvarja, Prijedora. Od žalosti nisem vso noč zatislil oči. Pa mi tudi stenice niso pustile spati. Še danes sem ves gobav in rdeče pegast po hrbtu. V grenkih čustvih Te pozdravlja V.

Krim, 17. maja 1916.

Žlahtna Emčica! Ob reki Krki se sprehajam in si ogledujem trdnjavo starega mesta krimskega. V spomin mi prihajajo besede dr. Tresič-Pavičiča iz pesnitve: »Sa krimske tordnjave... Dedov slavni suzne očebine«.

vala nobena druga stranka, toda glavnih svojih načel ne morejo žrtvovati, ker bi s tem onečastili prvič sami sebe, drugič pa bi bili proti svoji volji odgovorni za vse zlo, ki bi ga povzročila vlada, v kateri oni sicer sede, pa popolnoma nič ne odločujejo.

Eno teh načelnih vprašanj je tudi vprašanje rekonstrukcije pokrajinskih vlad, ki so sedaj izključno v rokah reakcionarcev, čeprav je že poteklo nekaj mesecev, kar je centralna vlada koncentracijska in vsled česar je prišla demokratska zajednica v skrajno mučen položaj. Pomisliti je treba, da so za delo vlade, parlamenta in vseh pokrajinskih vlad soodgovorne vse stranke, ki so v vladi zastopane, torej tudi demokratska. Pokrajinske vlade pa so popolnoma reakcionarne ter nima demokratska stranka kot sodelavka v centralni vladi nanje nikakega vpliva, je pa za njihovo delo moralno soodgovorna. To ne gre več dalje, temu je treba napraviti konec. Reakcionarci so sicer za rekonstrukcijo pokrajinskih vlad, zahtevajo pa zase vsa vplivna mesta, dočim prepuščajo demokratom le nevtralna, kakor pravosodstvo itd. To pa je nesprejemljivo, ter bi pomenilo še večjo brezkrivno soodgovornost za tuje igre. Drugo tako načelno vprašanje, v katerem je nemogoče popustiti je agrarna reforma in še nekaj drugih.

Vsa ta vprašanja so sedaj pereča ter se morajo rešiti še tekom tega tedna. Ker pa je malo upanja, da bi Protić in Korošec popustila, ker ravno hočeta to, da se koncentracijska vlada razbije, je nevarnost nove vladne krize jako velika.

Tu smo na kratko pokazali vzroke, ki bodo rodili najnovejšo vladno krizo in že iz tega je razvidno, kdo bo kriv vsega onega zla, ki ji bo sledilo. Prepričani pa smo, da bosta Protić in Korošec v svojem demagoštvu potem vpila, da so demokrati zakrivali krizo.

Dnevne vesti.

Radikalska praksa naših klerikalcev se nadaljuje. Zveza naših klerikalcev s srbskimi radikali ni ostala brez profita za te prve. Naučili so se od njih pometanja z uradniki in nameščenci, ki niso njihovega političnega

Ogledal sem si tudi znameniti muzej starega mesta hrvatske slave.

Ljubljeno dekle! Še danes mi je grenko pri srcu, ker so se mi izjalovili načrti. Vendar ne jadikuj ljubica, pa bo enkrat kasneje svidenje tem bolj prisrčno. Iz daljin Ti v duhu lepe ustnice in očke poljublja V.

Šunja, 18. maja 1916.

Srček moj!

Moj »dopust« se bliža svojemu koncu. Ako bi trajal še dolgo, bližal bi se jaz svojemu koncu. Ta vožnja iz Krima v Prijedor je bila tudi pravi pekeli. No, sedaj je vse hudo pri kraju. Sedaj sedim v restavraciji in si opiram od rib pokvarjen želodec s pristnim Tokajcem. Na Tvoje zdravje ga še posebej spijem steklenico. Prihodnje pismo dobiš iz Gradca. Iskren poljub Tvoj V.

Gradec, 19. maja 1916.

Sladka moja ljubica! Na moji risalni mizi je še vse tako, kakor sem pustil pri odhodu. Danes se pa tudi ne lotim nobenega dela. Ako vstopi stotnik, vtaknil bom roke v žep. In ako me vpraša, kako se mi je na »dopustu« godilo, pokažem mu v žepih — figel! — Jutri se javim k raportu s prošnjo za dopust in upam za trdno, da Te bom zamogel v prihodnjih dneh živo in lepo, kakoršna si, pritisniti na ljubeče srce! V.

mišljenja, ali pa ki so vsaj premalo na njihovi strani. V zadnjem času je to pometanje malo prestalo, ker se je pričakovalo, da se deželna vlada slovenska rekonstruira, sedaj pa se začne znova. Za začetek so si izbrali mestnega šolskega nadzornika g. Šijanca. Rovarili so proti njemu že dalja časa, sedaj pa so ga kratkoma odstavili ter imenovali na njegovo mesto profesorja Franca Finka. Nam je, po vsej slomškarški gonji zadnjega časa umevno, da hočejo, če ne bi šlo drugače, od zgoraj doji vplivati na naše učiteljstvo. Novi nadzornik ni imenovan toliko za nadzornika, ampak za slomškarkega priganjača. Koliko časa mislijo naši zavedni ljudje še trpeti te balkanske razmere v naši ožji domovini? Ali mislijo res počakati, da se bodo napredni ljudje sami vrgli z vilami in kosami nad to korupcijo, kakor so se nekdanji vrgli na nemške grajščake? Našega potrpljenja je konec ter zahtevamo, da balkanizem enkrat za vselej konča.

SHS oblasti in proti-SHS elementi.

Res je, v prvem času ni bilo mogoče vse na glavo prevrniti, vso gnilobo operirati, vse odstraniti, kar ne spada v našo hišo. To bi bilo zmožni izvršiti le Nemci, ki so bili na tako radikalno preobrazbo že pred vojno pripravljeni. Nas je Avstrija tako globoko zasužnjila, da smo še koncem vojne mislili, da smo le za hlapčevska dela sposobni. Naši osvoboditelji so bili izčrpani najboljših moči in premalo nas še danes poznajo. Hrvati, naši najbližji sosedji, so bili in so ostali samosvoji v strančicah raztrgani, po madžaronstvu in čifutstvu inficirani. Pri nas so prišli na mnoga vodilna mesta ljudje — včeraj še zvesti Avstrijci, od katerih ne moremo zahtevati, da bi bili preko noči — srbofilni. Da je v prvem času preobrata vsaj tako šlo, kakor je šlo, to je povzročil demokratizem, probujenje narodne zavesti, državotvorne samostojnosti v nižjih plasteh ljudstva in srednjih slojih. S temi razmerami računajoč, smo trpeli in potrpeali, da se prvi vihar poleže, da iz nenavadnih razmer preidemo v normalni tir življenja. Če danes po dveh letih nismo še popolnoma v urejeni hiši, vendar tako daleč smo, da bi ne smeli med seboj trpeti več elementov, ki jih tudi dolga preiskušnja doba dveh let ni spametovala k odločitvi: ako hočejo živeti med nami, potem se morajo kot manjšina ukloniti novim razmeram; ako jim nove razmere niso po volji, naj zginejo, kamor jih žene srce. Ker večina teh elementov do tega aut-aut ne mara priti sama je naravno, da jih k temu odločilnemu koraku prisilijo naše SHS oblasti. Toda kamorkoli pogledamo okrog sebe, povsod opazimo, kako ti elementi javno in drzno, tajno in nevarno izpodkopujejo temelj naši z žrtvami komaj dograjeni državni zgradbi. In v svoje začudenje opazimo ob enem, da to pogubno delo opravljajo z vednostjo, mestoma tudi naravnost s pomočjo SHS oblasti samih. Človeku se na prvi pogled dozdeva, kakor da naše oblasti namenoma opravljajo to sopolmoč. Še le pri globljem razkritju posameznih slučajev se pokaže, da to za nas pogubonosno »sotrudništvo« oblasti opravljajo le vsled svoje prevelike naivnosti, ali pa ker so dotični predstavitelji še danes sami še vse drugo, le ne — Jugosloveni. Skrajni čas je, da pričnemo s temeljito operacijo, predvsem na najbolj ogroženih obmejnih okrajih našega okrajnega glavarstva. Vse, kar se je tekom te dveletne preizkušnje dejansko izkazalo, da ne spada več med nas, to mora brez pardona od nas! Ne za osebno preganjanje, tu gre za stvar, in tu ne poznamo več pardona!

Kontrolna komisija javnih lokalov.

Vsako mesto ima določene stalne pregledne komisije, ki od časa do časa nepričakovano pregledajo vse gostilne, kavarne in sploh vse lokale z živili in ki posebno pozornost obračajo na one lokale, glede katerih je največ pritožb, da brezvestni, vsega dobrega siti lastniki izkoriščajo goste. V Mariboru še nismo slišali nič o obstoju, še manj pa o poslovanju takih komisij. Pa bi bilo nujno potrebno, da tudi Maribor ne bi zaostal za

drugimi mesti. Tudi tu se dobe ljudje, ki smatrajo goste, zlasti revnejše, samo za molzne krave, katerim strežejo z jedli, ki jih niti pes ne povoha. Zlasti sedaj ob vročini je po takih lokalih sploh velika nevarnost spridenja mesa (pljuča, jetra, tripe itd.) Statistično se da dognati, da izvira največ želodčnih bolezni ravno iz te dobe, ko se gostom ponudi po 3—4 dni v zatuhli shrambi shranjeno izprijeno meso. Nekateri shranjujejo celo gobe, krompir in sploh prikule od obeda do obeda, pa tudi od dne do dne. Kruh, slaščice se prodajajo nepokrite med prahom in muhami, potem prihajajo še bolni ljudje z umazanimi rokami in zbirajo in premetajo, da se mora na snažnost vajenemu človeku gabiti. Glavno delo takih komisij je pregled kuhinj in vseh jedilnih shramb; ugotovi naj se, kaj vse se danes v Mariboru, tudi po takih lokalih, kjer bi človek najmanj pričakoval, uporablja in zlorablja kot mast. Ugotoviti pa je treba tudi cene, ki še vedno naraščajo, namesto nasprotno. Posebne važnosti je ugotovitev cen pri vinu, ki stane danes 20 K, jutri isto vino že 44 K, če je kdo tako neumen, da ga takšnim pijavkam plača. Stroga kazen, sramoten oder, zguba koncesije, to so najboljša zdravila zoper bolezni brezvestnega izkoriščanja.

Slovenskim trgovcem in obrtnikom!

Organizacija vseh slovenskih trgovcev in obrtnikov je nujno potrebna. Taka organizacija že obstoji v Mariboru to je »Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru«, ki je že pred vojno uspešno delovalo v prid slovenskega trgovca in obrtnika. Ker se je sedaj naselilo mnogo trgovcev in obrtnikov na novo v naše kraje, ki še niso člani naše organizacije, zato jih vabimo tem potom, da pristopijo v naše društvo, da se skupno bojujemo proti narodnim in mednarodnim sovražnikom. Čim več nas bo, tim večje uspehe bomo dosegli. Le v organizaciji je moč! Prijave sprejema blagajnik društva trgovec g. Hmeljak na Rotovškem trgu.

V Sarajevu so bili v sredo svečano pokopani vidovdanski junaki Gavrilo Princip in dr., ki so bili prepeljani iz Čehoslovaške.

Obrtni shod na Koroškem, za katerega vlada veliko zanimanje tudi v Srbiji in Hrvatski od koder se je že priglasilo par stotin posetnikov se vrši zanesljivo prihodnje nedeljo, dne 18. t. m. Ker bo tudi iz Kranjske iz Celja in od drugod udeležba velika, je potrebno, da tudi Maribor in njegova okolica ne zaostaneta. Pozivajo se še posebno obrtniki iz Ptuja, Ormoža, Radgone, Dravograda in od drugod, da se shoda udeležijo. Južna in državna železnica sta dovolili polovično vožnjo, preskrbeti si jo treba samo pravočasno izkaznico, ker bi se brez izkaznice moralo plačati celo vožnjo. Zbirališče udeležencev iz Maribora in okolice bo na glavnem kolodvoru ob 17. uri (5. zvečer). Tovariši iz spodnje okolice se priključijo lahko na poznejših postajah. Tovariši zgornje dravske doline pa naj se peljejo čez Dravograd, ter se pridružijo vlaku v Celju ob 19. uri. Izkaznice, kakor pismena in ustmena pojasnila daje Fran Novak, brivec v Mariboru, Aleksandrova cesta 22. Shoda se udeležijo lahko tudi soproge obrtnikov. Prijave naj se radi kratkega roka pošljejo nemudoma.

Prvi pokrajinski zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru, dne 29. avgusta. Redne seje zletnega odbora se vrše vsaki torek ob 20. uri zvečer v Narodnem domu, nakar se opozarjajo vsi načelniki, njih namestniki in odborniki posameznih odsekov, da se jih radi važnosti točno in redno udeležujejo.

Obrtniški izlet v Borovlje na Koroško. »Splošno obrtno društvo v Celju« priredi v nedeljo dne 18. julija izlet na Koroško v Borovlje. »Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru« pozivlja svoje člane in druge obrtnike, da se v velikem številu udeležijo tega izleta. Spored je bil že svojetasno objavljen v vseh slovenski listih.

Vprašanje stanovanj in najemnikov. Ministrstvo za socialno politiko vodi pregovore s pokrajinsko vlado v Ljubljani o

ZALOGA

namiznih prtov in servijet, kakor tudi platno za prte po izjemno nizki dnevni ceni samo pri tvrdki

R. Niefergal

Maribor, Koroška c. 1

Svoji k svojim!**Po ceni manufakturno blago**

je dospelo iz inozemstva in se dobi pri

J. N. Šoštarčič, Maribor, Gosposka ul. 5**Sukno za moške obleke,**

meter kron 220—, 260—, 300— itd.

Hlačevina za moške obleke,

meter kron 70—, 80—, 100— itd.

Izgotovljene moške obleke, suknene

kron 1500—, 1800—, 2000— itd.

Izgotovljene moške obleke iz hlače-

vine, kron 600—, 700—, 800— itd.

Izgotovljene moške hlače iz hlačevine

kron 140—, 160—, 180— itd.

Piavina, močna, meter kron 42—, 48— itd.

na dveh strani tisk, met. K 50—

Pri stari zalogi so se cene primerno znižale.

Velika izbira perila in pletenin lastnih izdelkov. 3-1

Papirne servijete

pleteno pohištvo, cigaretni papir in stročnice, sprehajalne palice itd. priporoča

Baloh & Rosina, Maribor, Grajski trg**vrtni koncert v „Gostilni pod Pohorjem“**

V nedeljo, dne 11. julija 1920 se vrši

v Pekrah pri Mariboru (preje dr. Reiser). — Pristna naravna vina, kakor tudi dobra mrzla in topla jedila poskrbi

Mihael Živec, gostilničar.

Veletrgovina Vilko Weixl

Maribor, Glavni trg 22

priporoča ravnokar na novo došlo večjo množino sledečega blaga po znižani ceni:

Abadie, Tabu, Samum in Altesses stročnice za cigarete in papir, karton 150—160 K**Pismen papir** v mapah K 5—10**Svinčniki** vseh vrst**Peresa**, karton K 50—80**Antracenovo črnilo** la, liter K 36—**Koncept in pisalni papir****Šolski zvezki, papirne vrečice**

V nekaterih dneh dospe spet velika pošiljatev drugih predmetov po ugodni ceni.

Zlatorog milo

je najboljšo in najcenejše.

:: Povsod za dobiti! :: 10-5

Izdeluje kristalno sodo, sveče in toaletno milo.

Prva mariborska tovarna mila Maribor.

Rogaška Slatina

Najboljša mineralna voda

Tempei vrelec, namizna voda

Styria vrelec, medicinalna voda

Donatski vrelec, medicinalna

:: voda najmočnejše vrste. ::

Zastopstvo v vseh večjih mestih in krajih. Dobiva se v vseh prodajalnah in restavracijah. Pojasnila daje

Ravnateljstvo Zdravilišča Rogaška Slatina.

Radenski zdravilni vrelec

Radensko slatino vsako količino prodaje po najnižji ceni

Josip Dergas, trgovec, Koroška cesta 48.

Spedijski oddelek:

Prevažanje vsakovrstnega blaga na mariborskem trgu, špedicija vseh vrst, zacinjanja, prevoz z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, vskladiščenja raznega blaga in pohištva.

Največje domače podjetje v Jugoslaviji!

„Balkan“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba

• MARIBOR •

Pisarna: Cankarjeva ulica št. 1

Telefon interurb. 375

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi tvrdkami.

Blagovni oddelek:

Prodaja vsakovrstnega blaga na debelo, import ter eksport, prekmorska kupčija.

Komisija:

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.**Kupuje in prodaja:** Devize, valute, vrednostne papirje itd.**Eskontira:** Menice, devize, vrednostne papirje itd.**Daje kredite:** Pod najugodnejšimi pogoji.**Izdaja:** Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.**Daje predjme:** Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.**Prevzema:** Borzna naročila in jih izvršuje najkvalitetneje.

Mala oznanila.

Pohišstvo po znižanih cenah, kakor spalne sobe, kuhinjske oprave, pisalne mize in drugo se proda. Koroška cesta št. 53. 5-3

Za prodati: Nov pisalni stroj. Vprašati Tvorniška cesta 15-I. 3-3

Vžigalice v prid družbe sv. Cirila in Metoda. Glavna zaloga za mariborski okraj in Prekmurje pri M. Berdajs, Maribor. 3-2

Posestvo, 20 minut od Maribora, z vinogradom in gozdom, se proda. Kje, pove upravništvo »Marib. delavca«.

Pisalni stroj zelo dober, vidna pisava, se proda. Za ogledati v trgovini J. N. Šoštarič, Maribor, Gosposka ulica 5.

Kdor rad sadni mošt pije naj se oglasi v gostilni »Pri dravski brvi«, Strma ulica 11.

Česalni salon za dame M. Feltich-Frankheim, Stolna ulica 2. Onduliranje na francoski način. Pranje las. Manikura. Izvrševanje vseh lasnih del. Zaponke (špange) prevzamem v popravilo. 3-2

Vila ali pa posestvo v Mariboru ali v okolici se kupi. Ponudbe z navedbo cene na uradništvo »Maribor. delavca« pod »Vila« ali »Posestvo«.

Jakob Lah, Maribor

Glavni trg 2.

Zaloga čevljev, gamaš, perila, potnih košar, tržnih torbic itd.

Najceneje! 10-9 Solidno!

Širite naš list!

Pohišstvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. Izvršite po jako nizkih cenah pri tvrdki za pohišstvo

KAREL PREIS, Maribor
Slemenčev trg št. 6

Svoboden ogled! 217 Ceniki zastoj!

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja. Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Kreditno društvo Mestne hranilnice v Mariboru, Orožnova ulica 2, I. nadstropje

sprejema vloge na tekoči račun in jih obrestuje po 4%, dovoljuje menične in kontokorentne kredite trgovcem in obrtnikom proti 6% obrestim brez drugih stroškov.

Pristopajte „Jugoslovenski Matici“!

VOZNI RED

osebni vlakov na Južni železnici v Jugoslaviji veljaven od 1. maja 1920.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.

37a	35a	Ekspr.	39	229		36	36a	Ekspr.	32a	42
8:08	10:18	14:24	17:00	18:55	Maribor	9:11	15:04	14:48	22:31	.
8:44	11:04	.	17:38	19:25	Pragersko	8:40	14:33	.	21:58	.
5:07	12:25	16:18	19:10	.	Celje	7:12	13:10	.	20:29	.
5:54	13:14	.	20:05	.	Zidmost	6:16	12:28	12:51	19:35	19:20
7:28	14:51	17:27	21:52	.	Ljubljana	4:15	10:41	11:29	14:15	17:55

Maribor gl. kol.—Gradec (Dunaj).

858	Ekspr.	824	32		35	Ekspr.	825
15:40	15:08	0:58	.	Maribor gl. k.	7:33	18:34	19:57
16:33	15:35	1:51	.	Spilje	7:01	13:10	18:59
20:17	16:33	7:30	.	Gradec	5:29	12:19	16:38
7:00	22:16	19:45	.	Dunaj	21:40	7:20	8:10

Maribor gl. kol.—Ljutomer.

1801	1803	1823a			1802	1826	1826a
5:23	16:47	10:38	.	Maribor	9:30	20:46	16:08
6:15	17:29	11:47	.	Spilje	8:53	20:04	14:55
7:50	18:56	13:54	.	Radgona	7:33	18:47	13:16
8:46	19:52	15:26	.	Ljutomer	6:22	17:31	11:01

Maribor gl. kol.—Grabštanj.

415	419	447. gre z koros. kol.	417. Le ob nedeljab		416a	414	480. gre de kor. kol.	414 a Le ob nedeljab
5:05	15:29	5:52	9:20	Maribor	8:00	18:14	17:41	0:20
7:44	17:20	7:51	11:05	Sp. Dravograd	6:17	16:35	17:00	22:42
9:21	18:49	.	12:20	Velikovec-Sinčavas	5:08	15:16	.	21:28
9:48	19:08	.	12:40	Grabštanj	4:40	14:46	.	21:00

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

	205	207			224		228b
.	8:33	.	18:55	Maribor gl. kol.	6:59	.	17:32
.	9:20	.	20:30	Pragersko	6:17	.	16:48
.	10:01	.	21:08	Ptuj	5:43	.	16:09
.	11:36	.	22:23	Čakovec	3:45	.	14:20
.	12:24	.	.	Kotoriba	13:05

Zidani most—Zagreb.

504b	502	510	512 Brzovl.		507a	509a	505	517 Brzovl.	513 Brzovl.
6:10	13:10	19:40	17:00	Zidani most	7:44	10:58	18:40	4:50	11:24
8:28	15:15	21:39	.	Zaprešič	5:21	8:53	16:31	3:11	10:00
8:48	15:38	21:59	18:26	Zagreb	4:55	8:22	16:05	.	.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Deln. glavica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron **CENTRALA V LJUBLJANI** Deln. glavica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju, ekspozitura Ptuj.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3 odstotkov brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s 3 in četrt odstotkov čistih. Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira monice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive. Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predlaga na vrednostne papirje in blago. Izvršuje vse bančne transakcije.

kompetenci reševanja spornih vprašanj glede stanovanj in najemnikov. Po naredbi pokrajinske vlade v Ljubljani morajo vsi oni, ki posedujejo en milijon premoženja ali več, zapustiti narejena stanovanja ter sami zidati hiše. Ako tega ne store, morajo zapustiti mesto. Ministrstvo je ukrenilo ta korak, ker prihajajo v Beograd danzadnem pritožbe radi tega vprašanja.

Kraji, ki so jih Bolgari opustošili leta 1917, so dobili po sklepu ministrskega sveta znatne podpore.

Podpora v boleznih in smrti delavcev. Dne 14. t. m. ima začasni finančno-ekonomski komite ministrstva sejo, na kateri se reši načrt ureditve glede podpore v primeru bolezni in smrti delavcev. Ta ureditev ostane v veljavi, dokler se narodnemu predstavništvu ne predloži moderen zakon o vprašanju varovanja delavcev v naši državi.

Trgovski sodrudniki! Jutri, v sredo dne 14. t. m. ob 19. uri zelo važen sestanek v restavraciji Narodnega doma. Pridite vsi zanesljivo, kajti zadeva je za nas velikanskega pomena.

Po zadnjih vesteh se je položaj v južni Srbiji znatno izboljšal.

Monopol za proizvodnjo alkohola ukinjen. Z novo uredbo je ukinjen monopol za proizvodnjo alkohola ter se bo vsled tega proizvajal špirit svobodno.

Koruza in pšenica za Čehoslovaško. Namestnik ministra za trgovino in industrijo, dr. Jankovič je podpisal pogodbo s Čehoslovaško o dabavi oziroma prodaji 1000 vagonov pšenice in 1000 vagonov koruze, ki se bo plačala v dinarjih.

Seznam v mesecu juniju 1920 izdanih obrtnih pravic. Traun Ana, Grajski trg 1, trgovina s čevlji. Tement Karl, Loška ulica 18, čevljar. Kumerc Franc, Trdinova ulica 6, ključavničar. Dvoršak Alojzij, Tržaška cesta 69, sodar. Ul Katarina, Koroška cesta 8, trgovina s sadjem. Urban Josip, Zrinskega trg 5, trg. agenture in komisije. Gulda Franc, Meljska cesta 37, trgovina s kolonialnim in materialnim blagom in kemičnimi izdelki. Mastinšek Elizabeta, Gregorčičeva ulica 23, trgovina s sadjem. Jan Ignac, Slomškov trg 10, trgovina z urami, zlatim in srebrnim ter kovinskim blagom. Kvršič Karl, Zvetendorf 32, trgovina s sadjem in juž. sadjem. Löschnig Ivan, Tržaška cesta 14, trgovina z mešanim blagom na drobno. Grobelšek Franc, Aleksandrova cesta 77, trgovina z deželnimi pridelki in moko. Potnič Martina, Gosposka ulica 38, branjarja. Schafhalter Brigita, Koroška cesta 39, trgovina s sadjem. Vrabl Marija, Stritarjeva ulica št. 45, trgovina s sadjem. Kristan Jurij, Koroška cesta 43, mizar. Podgoršek Jurij, Vetrinjska ulica 18, trgovine z mešanim blagom na drobno. Milavec Matevž, Koroška cesta 47, gostilna. Durjava Maks, Gregorčičeva ul. 24, trgovina z manufakturnim blagom. Koren Andrej, Frankopanska ulica 9, mizar. Šeruga Marija, Ciril in Metodova ulica 22, trgovine s perutnino. Mario Jakob Jarc, Gosposka ulica št. 28, trgovina z mešanim blagom na drobno. Šmisil Karl, Karčevina 172, mesar. Forstnarič Simon, Meljska cesta 13, mizar. Soršak Ana, Loška ulica 5, izdelovanje belega perila. Naseradzki Maks, Koroška cesta 41, trgovina z mešanim blagom na drobno. Kraker Leopold, Kovaška ulica 5, Studenci, trgovine s sadjem. Grušovnik Kristina, Na Bregu št. 12, trgovina s papirjem in galanterijskim blagom. Krajnc Marija, Slomškov trg 12, izdelovanje oblek. Ritežnik Marija, Krčevina št. 203, trgovina s sadjem. Simčič Josip, Gregorčičeva ulica 7, pojasnila o zasebnih razmerah, anončna pisarna. Čamžek Marija, Slovenska ulica 22, trgovina s sadjem. Skrabi Marija, Gosposka ulica 11, brivska obrt.

Prekmurje.

Taktika klerikalne vlade. (Murska Sobot.) Kakor znano, bilo je prekmursko ljudstvo pred vojno zelo na slabem tudi glede šol. Slovenci smeli so čitati le nabožne knjige in po-

slušati slovensko besedo samo od kakega duhovnika v cerkvi. Tudi teh pa je bilo veliko madžaronov. Človek bi mislil, da bode naša vlada take ljudi odpravila. Toda kaj počenja z njimi? Klerikalna vlada uporablja jih v svrhu agitacije za svojo umazano politiko. Kdor se sam ni prepričal, ne more verjeti, kako gonjo uprizarjajo, ti bivši madžaroni, kakor tudi drugi duhovniki napram našim poštenim in naprednim možem. V primer vzamem samo ravnatelja g. A. Štreklja, ki je dodeljen agrarni reformi v Murski Soboti že od začetka. Koliko je on za Prekmurje storil, vedo povedati tamošnji Slovenci sami. Boril se je proti Madžarom ter uredil posestva tako, da je sedaj delo v svrhu razdelitve veleposestev med bivše tlačane grajščakov zelo lahko. Ljudstvo ga ima rado. Klerikalna gospoda se baje boji, da bi zadobil preveliko moč! Začela je agitirati proti njemu, kot brezvercu itd. ter izrablja fanatično versko čustvo ljudstva v svoje podle namene. Ni ji mar blagor ljudstva, temveč gospodstvo nad tamošnjimi trpini. Gospod Štrekelj se s politiko ni nikdar pečal. Vsled neutemeljenih napadov polnih podlih laži in nečastnega zahrbtnega hujskanja celo od strani vladnih organov je bil primoran braniti svojo osebo in ljudem, ki s Kristusom, Marijo in papežem oznanjajo evangelij klerikalne laži, zaslepljenemu ljudstvu, pokazati resnico. Nastopil je kot pristaš samostojne kmetske stranke. Ker se sam ne prištevam k tej stranki in sem popolnoma nasprotnega prepričanja, ga ne zagovarjam torej iz tega štališča, ampak ker ga poznam kot moža strokovnjaka in poštenega požrtvovalnega človeka. Kjerkoli so mogli, so mu nasprotovali. Hotel je n. pr. na prošnjo več zavednih Slovencev dovoliti večjo dvorano v tamošnjem gradu za razne prireditve. Toda nastopili so proti njemu. Posebno se je odlikoval v hinavskem nastopanju napram njemu pok. Berbuč, bivši civ. kom. za Prekmurje. Toda tudi ljubljanska Brejčeva vlada ni boljša. Čudna so pač pota pristašev Šušteršiča žalostnega spomina. Ako se ne uvede pravočasno kancelarparagraf, bodo lece in spovednice kar pokale pred volitvami tudi v Prekmurju. Ker se je gospod Štrekelj naveličal poslušati neumnosti privrženecv laškega Benedikta je odpovedal svojo funkcijo in v kratkem izstopi iz službe. Na njegovo mesto stopi neki jurist! Nimam sicer proti osebi gospoda Todoroviča (ali kako se že piše) nič, toda čudno je le to, da vlada nastavlja za žel. ministre duhovnike, za agrarno reformo juriste, za gerente odvetnike itd. Šušteršič lahko pride svet domov, ker njegovi à la Brejč — Pegan e tutti quanti že komaj čakajo. Ali zamore biti slovensko ljudstvo še tako zaslepljeno, da veruje črnim internacionalcem njihove z zlorabo vere utemeljene laži, ko vidi, da oni papež, katerega imajo vedno na jeziku, odstavlja slovenske duhovnike in škofo v zasedenem ozemlju ter mirno trpi preganjanja raznih slovenskih veroučiteljev od strani italijanske vlade. Pošlje svojega zastopnika na Reko in se sploh v vsem svojem početju kaže zagrizenega Italijana, sovražnega Jugoslavenom, katerim Vatikan od nekdanj želi pogin. Slovensko ljudstvo, poglobi se malo v našo zgodovino, poglej početja klerikalnih mogotcev. Slovenci v Prekmurju, ne verujete raznim Kleklom itd! Verujte onim, ki govore resnico in ne onim hinavskim, ki z imeni Jezus, Marija, sv. oče, sv. cerkev itd. oznanjajo po shodih, časopisju in celo na leci svojo laž ter izrabljajo vero v svoje politične namene. Vedite, da še sami v srcu nimajo vere, ampak le na jeziku. — Slovensko ljudstvo, pokaži, da čutiš slovensko in zahtevaj slovensko bogoslužje. Ako tega ne dovoli Rim, proč od njega — k slovenski veri.

Poročilo o sokolski slavnosti v Murski Soboti prinesemo jutri.

Zadnje vesti.

Spopad z Italijani v Splitu.

Split, 13. julija. Včeraj, o priliki Petrovega dne sta dva italijanska vojaka vojne ladje »Puglia« snela neko državno zastavo, kar je povzročilo protitalijanske demonstra-

cije. Italijani so pričeli streljati iz ladije na množico, radi česar je bilo orožništvo prisiljeno odgovoriti. Na laški strani sta mrtva poveljnik Giulli ter strojnik, več jih je ranjenih.

Ruski pogoj za premirje.

DKU London, 11. julija: »Daily Telegraph« prinaša noto sovjetske vlade naslovljeno na angleško vlado v kateri poroča, da je Rusija pripravljena stvoriti s Poljaki in drugimi premirje, ako antanta prizna sedanjo vlado ter stopi z njo v mirovna pogajanja.

Plebiscit v Prusiji.

DKU Berlin, 12. julija. Doslej znani izid ljudskega glasovanja v Vzhodni in Zapadni Prusiji je sledeč: V zapadni Prusiji je bilo oddanih 99.360 glasov; za Nemčijo: 91.634, za Poljsko pa 7682; torej 92% za Nemčijo in le 8% za Poljsko. V Vzhodni Prusiji pa je od 361.036 glasov za Nemčijo 353.655, za Poljsko pa le 7408; torej 97,9% za Nemčijo in komaj 2,1% za Poljsko. Iz 63 malih okrajev izid še ni znan.

Italijansko-albanski sporazum.

LDU Pariz, 12. julija. »Figaro« javlja: Dogovor italijanskega odposlanca barona Aliottija z albansko vlado določa, da se morajo Italijani umakniti iz vse Albanije z Valono vred in se omejiti le na zasedbo otoka Sasene. Dogovor se bo baje v ponedeljek ali torek objavil.

Plebiscitna komisija za Koroško.

LDU Celovec, 12. julija. Kakor se uradno javlja, odpotuje štab angleškega oddelka komisije za ljudsko glasovanje dne 14. t. m. iz Ostenda v Celovec in dospe tjakaj najbrže 16. t. m. Polkovnik Peck, predsednik angleškega oddelka komisije in obenem predsednik komisije za ljudsko glasovanje dospe nekaj dni kasneje.

Pogajanja za poljsko-rusko premirje.

LDU Pariz, 12. julija. Kakor poroča »Chicago Tribune« iz Spaje, je poljski ministrski predsednik dal generalu Degouttesu navodila za takojšnji pričetek pogajanj glede premirja s sovjetsko vlado.

LDU Pariz, 12. julija. »Figaro« javlja iz Varšave, da je poljski ministrski predsednik v imenu poljske vlade izjavil, da se poljska vlada odreka Vilni in da je pripravljena umakniti svoje čete 200 km zahodno od Berezine. Poljska vlada se strinja s tem, da se vprašanje vzhodne Galicije, ki ga je poslaniška konferenca že končno veljavno rešila, še enkrat razpravlja. To izjavo je podal baje na prizadevanja maršala Focha. Ni dvoma, da bodo boljševiki pripravljani skleniti premirje.

LDU Moskva, 12. julija. Ljudski poverjenik za zunanje stvari je protestiral v noti, naslovljeni na vse zavezniške vlade proti porušenju vladimirske katedrale v Kijevu in zlasti proti uničenju vsega kanalskega omrežja v Kijevu po Poljakih, vsled česar so zelo ogrožene zdravstvene razmere v mestu.

Rusko-angleška pogajanja.

LDU London, 12. julija. Krasin je iz Moskve odpotoval v London, da vzpostavi pogajanja z angleško vlado.

Nemiri v Mezopotamiji.

LDU Pariz, 12. julija. »Temps« javlja iz Teherana, da je položaj v Mezopotamiji zelo resen. Gibanje Turkov napreduje.

Drugi komunistični kongres.

LDU Moskva, 12. julija. Drugi kongres 3. internacionale se otvori dne 17. t. m. Kongresa se udeleži 400 odposlancev.

Mala oznanila.

Spreten mlinar prevzame mlin na tretjino ali pa popolnoma v najem. Naslov: Grassel, Reiserjev mlin v Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru. 3—3

Pohišstvo po znižanih cenah, kakor sobe, kuhinjske oprave, pisalne mize in drugo se prodaja. Koroška cesta št. 53. 5—4

Prva slovenska brivnica se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlič). 243

Vila ali pa posestvo v Mariboru ali v okolici se kupi. Ponudbe z navedbo cene na uradništvu »Maribor. delavca« pod »Vila« ali »Posestvo«.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Prevzete trgovine!

Naznanjam cenjen. občinstvu, da sem prevzel od gosp. Nikolaj Horvata v Gosposki ulici št. 3

trgovino,

katero sem z vsakovrstnimi **drobnarijami, pleteninami, igračkami in galanterijskim blagom** bogato založil, ter jo bodem vodil pod tvrdko

Franc Kormann in drug.

Opirajoč se na svojo vsestransko izurjenost potom dolgoletnega službovanja tukaj v Mariboru, sem v stanu vsem željam cenj. občinstva ustreči.

Na obilen obisk vabi s spoštovanjem

Franc Kormann.

Pozor!

Žarnice

220, 150, 120, 115 in 110 voltov, eno in polvatne, visoke in normalne svetljivosti, se v vsaki množini pod dnevnimi cenami takoj dobavijo. Naročila na

I. Fortič

oblastv. konces. elektrotehnik, sedaj Ljubljana, Slomškova ul. 17

Pozor!

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslugek. Zglašeni naj se v upravnishtvu »Mariborskega delavca«.

Prisegam Vam

da je

Mariborski delavec

edini in najbolj priljubljeni dnevnik v Mariboru in zato ima tudi

reklama

v tem listu največji uspeh!

»Mariborski delavec« je v vsaki kavarni in boljši gostilni na razpolago!

Zlatorog milo

je najboljšje in najcenejše.

:: Povsod za dobiti! :: 10—6

Izdeluje kristalno sodo, sveče in toaletno milo.

Prva mariborska tovarna mila Maribor.

Najvarnejša naložba denarja po 4¹/₂%.

Hipotečni zavod mestne hranilnice v Mariboru, Orožnova ulica 2, izdaja 4¹/₂% zastavnice s kuponi od 1. januarja in 1. julija vsakega leta, katere so po zakonu pupilarnovarne in se uporabljajo za plodonošno naložbo kapitalov občin, cerkva, ustanov, sirotinskega denarja itd. Pravilom odgovarjajoče kritje zastavnice nadzoruje vladni komisar. Za zastavnice jamčijo razun pupilarnovarno vključenih hipotekarnih terjatev še rezervni zaklad po 1.500.000 kron in vso ostalo premoženje zavoda. Zastavnice se dobijo po dnevnem kurzu pri hipotečnem zavodu mestne hranilnice v Mariboru. Zavod dovoljuje hipotekarna posojila po 4¹/₂%.

Občinska hranilnica v Mariboru

(prej Gemeinde-Sparkasse)

Orožnova ulica št. 2 (Pfarrhofgasse Nr. 2)

v lastni hiši.

Stanje hranilnih vlog K 42,442.640·26

Rezervni fondi K 2,749.997·67

===== Shramba za pupilske hranilne knjižice itd. =====

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po najvišji točasno običajni obrestni meri.

Uradije vsak dan od 8.—12. ure razun nedelje in praznikov.